

Halvveisrapport for etablererveiledningen

15. august 2007 – 30. juni 2009

1. Etablererveileders hovedmål

Etablererveileder skal hjelpe etablerere og innovatører med å utvikle levedyktige bedrifter på Hadeland.

- Etablererveilederen skal bidra til å skape nye arbeidsplasser i Gran og Lunner kommuner ved å stimulere til etablering av nye bedrifter og nyskapning i eksisterende bedrifter samt å tilrettelegge for tilflytting av utenbygds bedrifter.
 - Veiledningen skal ta utgangspunkt i den enkelte etablerers forutsetninger og behov, og etablereren skal hjelpes til selv å tilegne seg nødvendig kompetanse, slik at hans/hennes konkrete prosjekt kan utvikles til en levedyktig bedrift.
-

2. Veiledningstjenesten

Etablererveiledning

I 2008 var 77 etablerere til veiledning, herav 66 nye for året. Dette samsvarer godt med tallene for 2007 (22 etablerere på 4 måneder). Første del av 2009 viser en svak nedgang i antallet som har kommet til veiledning. Det er vanskelig å spå om hvordan finanskrisen ev. har påvirket dette. Forskning på området viser at god økonomi, høy sysselsetting og gode velferdsordninger ser ut til å hemme etableringsviljen. Med høyere arbeidsledighet kan det forventes at etableringviljen øker. Min vurdering er at i inngangen til økonomiske nedgangstider vil antall etableringer gå ned, fordi markedsforholdene blir mer usikre og en fast jobb tillegges større vekt. Antallet etableringer vil muligens øke igjen om arbeidsledigheten øker, fordi folk da er nødt for å vurdere alternativer.

Jeg vil anta at antallet som søker etablererveiledning i Gran og Lunner normalt vil ligge på omkring 60-80 personer i året når tjenesten er godt etablert og kjent, muligens så mange som 100 som følge av økt fokus på innovasjon og nyetablering ved oppstart og samlokalisering med næringsshagen/Hadelandshagen.

Av de 112 personer som har oppsøkt tjenesten i siden oppstarten har omkring 27 registrert firma i Gran eller Lunner (eller startet ny virksomhet i et sovende selskap). Dette tilsvarer omkring 25%. Det er vanskelig å vurdere om dette er mye eller lite. På den ene side må det anses som normalt at en etableringsprosess tar lang tid og at flere vil registrere seg etter hvert. En stor andel av etablererene arbeider med sin forretningsidé i tillegg til fulltidsjobb, og beslutnings- og etableringsprosessen er lang for mange. På den annen side er det ikke uvanlig å registrere firma relativt tidlig i prosessen.

Det er ikke enkelt å finne felles kjennetegn for etablererene, men ett forhold ser ut til å gå igjen. Majoriteten har beskjedne ambisjoner. De ønsker å skape arbeid for seg selv og har ikke planer om å vokse og ansette folk. Av de 112 som har vært i kontakt med etablererveileder er det likevel (grovt anslått) 10-15% som har uttrykt ambisjoner om å skape arbeidsplasser også for en eller flere andre.

Enkelte av de etablerere som har vært i kontakt med etablererveiledningen og som har kommet i drift i 2007/2008 er kontaktet og er forespurt om sysselsetting, omsetning osv. Av 17 etablerere er 11 i større eller mindre grad i gang med egen virksomhet og sysselsetter ca. 20 personer (årsverk). Av disse bidrar 2 etableringer med ca. 11 sysselsatte.

Det understrekes at dette kun er en liten stikkprøve og det gir ikke noe utfyllende bilde av situasjonen. Det bør foretas en mer omfattende spørreundersøkelse i begynnelsen av 2010. Først da vil man kunne forvente at en del har minst et helt driftsår bak seg.

Nøkkeltall for etablererveiledningen:

Etablerers kjønn	2007 (4 mnd)	2008	Hittil 2009	Anslag 2009
Kvinner	13	38	13	
Menn	5	28	11	
Begge kjønn	4			
SUM	22	66	24	Ca. 50 - 60?

Etablerersted	2007 (4 mnd)	2008	Hittil 2009	Anslag 2009
Gran	16	36	12	
Lunner	5	21	11	
Andre kommuner	1	9	1	
SUM	22	66	24	

De 112 etablererene som har vært i kontakt med veiledningstjenesten representerer en lang rekke bransjer. Eksempler fra 2008 vises nedenfor

Bransje	Antall
Kunst og kultur	7
Helse/velvære/livsstil	5
Data/IT	1
Reiseliv, turisme	1
Konsulent/rådgivning	5
Varehandel	7
Håndverk	2
Annen tjenesteyting	15
Salg, markedsf., reklame	2
Kurs, undervisning	4
Grønn omsorg	2
Foto, journalistikk, media	2
Diverse	13
SUM	66

Bedriftsveiledning

Bedriftsveiledning er så langt drevet i svært begrenset omfang. Dette vil bli høyere prioritert nå som etablererveiledningen er utviklet og i normal drift.

Kurs, etablererstøtte og andre ordninger

Innovasjon Norge arrangerer hver vår og høst avklaringskurs og etablererkurs. I tillegg arrangeres ulike fagkurs rundt om i fylket. Etablererveilederens erfaring er at de aller fleste som kommer til veiledning ville hatt nytte av etablererkurset, likevel er det svært få som gjennomfører det. Markedsføring av kursene virker god. Alle kurs annonseres i lokalpressen. I tillegg gis det informasjon alle nyregistrerte bedrifter og alle som er i kontakt med etablererveileder. Etablererveileder har i tillegg arrangert et egenutviklet kurs i samarbeid med Innovasjon Norge.

I løpet av perioden har fem etablerere søkt etablererstipend av Innovasjon Norge, og tre har fått innvilget stipend. En av disse har også fått innvilget et risikolån. I tillegg har en eksisterende bedrift fått innvilget støtte til et større designprosjekt. Til sammen har dette kanalisert omkring 1,2 millioner kroner til disse bedriftene. Etablererene har uttrykt at etablererveilederens hjelp og støtte i søknadsprosessen har vært av stor betydning.

Behov og kvalitet

Våren 2008 ble det gjennomført en liten brukerundersøkelse blant etablerere som hadde vært i kontakt med etablererveileder. Hensikten var primært å få en pekepinn på om nyetablerere opplevde veiledningstjenesten som nyttig.

Fakta fra undersøkelsen:

- De fleste har fått vite om veiledningstjenesten gjennom media eller gjennom kommunen
- Etablererne signaliserer behov for kurs på en rekke områder, flest nevner økonomi og data
- Samtlige av respondentene vil anbefale tjenesten til andre
- Brukerne er svært fornøyde med tjenesten: Det ble målt en brukertilfredshet på 4,64, på en skala fra 1 – 5, der 5 er best.

3. Andre oppgaver

Stimulere til tilflytting

Dette er det ikke arbeidet med i prosjektet hittil. Profilering av Hadeland som etablererregion for bedrifter, samt simulering til tilflytting fra nabolag er en oppgave også i Regionrådets prosjektet Bo- og etablererregion Hadeland. Etablererveileder ser det mest hensiktsmessig å samarbeide med dette prosjektet og har tilbudt sin arbeidskraft for dette prosjektet. Det antas at et ev. samarbeid kommer i gang til høsten.

Stimulere til økt etablerervilje på Hadeland

I tillegg til markedsføring av selve etablererveiledningen har det vært aktiviteter på ulike andre områder for å stimulere til etablerervilje:

- Etablererveileder har samarbeidet med og deltatt på arrangementer og opplegg i regi av Ungt entreprenørskap og enkelte av skolene på Hadeland.
- Det har jevnlig vært artikler i Hadeland og OA, samt innslag i lokalradio, om etablererveiledningen og etablering av egen virksomhet.
- Det har vært samarbeidet med NAV på jobbmesser og andre arrangementer

4. Planer for resten av prosjektperioden

Etablererveiledningen vil drives videre i den form den har hatt til nå. Andre hovedområder som vil bli prioritert resten av prosjektperioden er:

- **Bedriftsveiledning**
Det vil gjøres en utprøving av bedriftsveiledning rettet mot små- og mellomstore bedrifter. Det antas at dette vil bidra til å øke lønnsomhet, omsetning og sysselsetting i bedriftene.
- **Stimulere til tilflytting**
Samarbeid med prosjektet Bo- og etablererregion Hadeland.
- **Stimulere til etablerervilje på Hadeland**
Samarbeidet med skolene m.fl. vil fortsette. I tillegg planlegges andre aktiviteter, men det er ikke avgjort hvor innsatsen skal settes inn.
- **Nettverk og samarbeide**
Forskning viser at nettverking er et viktig virkemiddel for næringsutvikling. Dette innebærer å skape nyttige møteplasser for folk som har næringsmessige berøringspunkter. Det har vært gjort forsøk på å skape nettverksgrupper blant nyetablerere, men dette har vært vanskelig fordi det ikke har vært mange nok aktuelle/interesserte etablerere. Nå har kontaktnettet økt og det antas å være mer realistisk å få til nettverksgrupper. Det antas også at samlokalisering med næringsshagen vil gjøre dette lettere.
- **Samlokalisering med næringsshagen, Hadelandshagen AS**
Hadelandshagen og etablereveiledningen har i vesentlig grad sammenfallende mål og målgrupper. Visjonen for næringsshagen er: *”Vi skal løfte Hadeland i front for nyetablering og innovasjon!”*.

Etablererveileder har store forventninger til samarbeidet og samlokaliseringen med næringsshagen. Næringsshagen vil bidra til en synliggjøring av tilbudet til nyetablerere, inkl. etablererveiledningen. En fysisk møteplass vil gir bedre muligheter for å skape

nettverk, samarbeid og faglig utvikling gjennom kurs- og foredragsvirksomhet. Sist men ikke minst vil etablererveileder bli en del av et miljø der nyetablering og innovasjon står sentralt.